

શ્રીસોમનાથસંસ્કૃતયુનિવર્સિટી, વેરાવલમ્

સત્રાન્તપરીક્ષા એપ્રિલ - ૨૦૧૬

કક્ષા - શાસ્ત્રી-૧ (SEM-2)

પ્રશ્નપત્રમ્ - ૩

ગુણા: - ૭૦

વિષય: - સમાજશાસ્ત્ર

GE-1.2.2

સમય: - ૧૧ ત: ૨

દિનાંક: - ૧૮/૦૪/૨૦૧૬

સન્દર્ભગ્રન્થ:- સામાન્ય સમાજશાસ્ત્ર

વિભાગ-૧

- પ્રશ્ન-૧ નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો. (કોઈ પણ એક) ૧૫
(૧) સામાજિક નિયંત્રણનો અર્થ આપી. સામાજિક નિયંત્રણનું મહત્ત્વ સમજાવો
(૨) સામાજિક નિયંત્રણની ઔપચારિક અને અનૌપચારિક રીતોની ચર્ચા કરો.
- પ્રશ્ન-૨ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે ના સવિસ્તાર જવાબ આપો. ૨૦
(૧) સામાજિક નિયંત્રણ ના લક્ષણો જણાવો.
(૨) સામાજિક પરિવર્તનનો અર્થ આપી. સામાજિક પરિવર્તનની લાક્ષણિકતાઓ જણાવો.
(૩) સામાજિક પરિવર્તન માટેના વિવિધ અભિગમોની ચર્ચા.
- પ્રશ્ન-૩ ટૂંકનોંધ લખો (ચાર માંથી બે) ૧૦
(૧) સમાજમાં એકરૂપતા લાવવામાં મહત્ત્વ સામાજિક નિયંત્રણ
(૨) ચિકિત્સા સ્વરૂપનું સમાજિક નિયંત્રણ
(૩) સાંસ્કૃતિક નિર્ણયવાદી દૃષ્ટિકોણ
(૪) સામાજિક સંપર્કનો અભાવ
- પ્રશ્ન-૪ કોઈપણ બે ના મુદ્દાસર જવાબ આપો ૧૫
(૧) સામાજિક પરિવર્તનનો અર્થ આપી. સામાજિક પરિવર્તનની લાક્ષણિકતાઓ જણાવો
(૨) મેન્સનના મતે સામાજિક પરિવર્તનના સહાયક પરિબલો ની ચર્ચા કરો
(૩) સામાજિક પરિવર્તનના અવરોધક પરિબલોની ચર્ચા કરો.
(૪) સામાજિક ની વિભાવના આપી તેની ખાસિયતો જણાવો.

વિભાગ-૨

- પ્રશ્ન-૫ નીચેના વિકલ્પો માંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ આપો ૧૦
૧. વ્યક્તિના અંતરાત્મ તરફથી મુકાતુ નિયંત્રણ _____ નું થાય છે.
(અ) સ્વ નિયંત્રણ સ્વરૂપનું
(બ) ચિકિત્સા સ્વરૂપનું
(ક) વ્યક્તિને સમાજથી અલગ કરી દેવાના સ્વરૂપનું
(ડ) ધોરણભંગની વૃત્તિને મૂળમાંથી દાટી દેવા સ્વરૂપનું
૨. સ્વ નિયંત્રણ કેટલી રીતે થાય છે ?
(અ) ચાર (બ) પાંચ
(ક) ત્રણ (ડ) બે
૩. જહોન્સન નામના સમાજશાસ્ત્રી એ સામાજિક નિયંત્રણના કેટલા સ્વરૂપો સૂચવ્યા છે ?
(અ) એક (બ) ત્રણ
(ક) ચાર (ડ) છ
૪. ધોરણભંગની મનોવૃત્તિને મૂળમાંથી દાટી જ રોકવા સ્વરૂપના પ્રયત્નો થાય તે _____ નિયંત્રણ છે.
(અ) દબાણપૂર્વક થતુ નિયંત્રણ
(બ) સ્વૈચ્છિક રીતે થતુ નિયંત્રણ
(ક) કાયદા સ્વરૂપે થતુ નિયંત્રણ

- (ડ) ચિકિત્સા સ્વરૂપનું નિયંત્રણ
૫. ભાવાત્મક આધાર પૂરો પાડવા સ્વરૂપે થતું નિયંત્રણ _____ છે.
 (અ) બાળકને સખત માંદગીમાં પ્રેમભરી હૂંફ આપતી માતા.
 (બ) સરકાર કે સમાજ દ્વારા કરવામાં આવતું નિયંત્રણ.
 (ક) લોકરીતિ અને લોકનીતિ દ્વારા થતું નિયંત્રણ
 (ડ) કુટુંબ અને સમાજ દ્વારા કરવામાં આવતું નિયંત્રણ
૬. સ્વીકાર્ય જીવન પધ્ધતિમાં થતા ફેરફારો એટલે સામાજિક પરિવર્તન આ કોનો મત છે. ?
 (અ) કે. ડેવિસ (બ) ગીલીન અને ગીલીન
 (ક) જોન્સન (ડ) મેકાઈવર
૭. ડેવિસ સામાજિક પરિવર્તન માટે કેટલા પરિબળો જવાબદાર ગણાવે છે ?
 (અ) બે (બ) ત્રણ
 (ક) ચાર (ડ) પાંચ
૮. સામાજિક પરિવર્તનના અવરોધક પરિબળોમાં નીચેના વિકલ્પોમાંથી કયો વિકલ્પ નથી આવતો ?
 (અ) જૂની ટેવો (બ) નવીનતાનો ભય
 (ક) સ્થાપિત હિતો (ડ) સંઘર્ષ
૯. સામાજિક પરિવર્તનના સહાયક પરિબળોમાંથી કયું પરિબળ સહાયક પરિબળ નથી ?
 (અ) સંઘર્ષ (બ) સામાજિક વાતાવરણ
 (ક) પ્રાકૃતિક વાતાવરણ (ડ) નવીનતા નો ભય
૧૦. સામાજિક નિયંત્રણની નિયમાવલીઓમાં નીચેનામાંથી શું નથી આવતું ?
 (અ) લોકરીતિ (બ) લોકનીતિ
 (ક) રિવાજ (ડ) વ્યવસ્થા
